

Begrippenlijst Demeter-certificering

Versiebeheer Begrippenlijst Demeter-certificering

Versienr.	Datum	Status	Opmerkingen	Auteurs
2.1	April 2025		Aanpassing Stichting Demeter	René Heusschen en Elise Padmos
2.0	September 2017	Goedgekeurd door bestuur	Aanpassing Stichting Demeter	Bert van Ruiten- beek René Heusschen
1.9	december 2015		Aanpassing Stichting Demeter	Petra Derkzen
1.8	december 2012	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.7	september 2011	Goedgekeurd	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.6	december 2010	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	René Dijkstra en Rienk ter Braake
1.5	december 2008	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.4	januari 2006		Aanpassing Stichting Demeter	Rienk ter Braake
1.3	september 2004	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.2	december 2003	Goedgekeurd door DVC	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.1	augustus 2003	Concept	Onderhoud	Rienk ter Braake
1.0	oktober 2002	Goedgekeurd	DVC	Jos Pelgröm en Rienk ter Braake
0.0	oktober 2002	Concept	Samenvoeging van alle begrip- penlijsten	Rienk ter Braake

Begrippenlijst Demeter-certificering

Het Demeter-keurmerk is een privaatrechtelijk geregistreerd merk. Biodynamic Federation - Demeter International (BFDI) heeft het eigendom van het Demeter-keurmerk (en de aanverwante merken) en het beeldmerk (en de aanverwante beeldmerken) ondergebracht bij de onafhankelijke vereniging Internationaler Verein für biologisch-dynamische Landwirtschaft in Zwitserland.

BFDI is de wereldwijd werkende vereniging van nationale Demeter- en biodynamische organisaties. Stichting Demeter is lid van BFDI en controleert en certificeert biodynamische landbouwbedrijven en verwerkers in Nederland en Vlaanderen. Uitsluitend landbouwers, handelaren en verwerkers die een licentieovereenkomst met de Stichting hebben afgesloten en overeenkomstig de Demeter Voorwaarden werken, komen in aanmerking voor een Demeter-certificaat en mogen het keurmerk voeren.

Zaken rond de Demeter-certificering worden geregeld in diverse reglementen, gebundeld in het Handboek Demeter. In deze begrippenlijst worden de definities gegeven van in de diverse reglementen gebruikte termen.

Definities

In deze begrippenlijst worden (in alfabetische volgorde) de definities gegeven van de in de reglementen gebruikte termen:

Additief	Toevoeging die normaal niet als voedingsmiddel of karakteristiek bestanddeel daarvan wordt gebruikt, die opzettelijk wordt toegevoegd met een technologisch of sensorisch doel (bijvoorbeeld een bindmiddel). De stof blijft deel uitmaken van het eindproduct.
Afwijking	Non-Conformiteit (NC), geconstateerde afwijking of overtreding van de Demeter voorwaarden, een situatie die niet in overeenstemming met de voorwaarden van Demeter is.
Aroma-extracten	Mengsel van aromatische stoffen, gewonnen uit plantaardige of dierlijke uitgangsmaterialen, waarbij het uitgangsmateriaal het materiaal is dat de naam en smaak bepaalt. (Vanille-extract wordt bijvoorbeeld bereid uit vanillebonen.) NB1: Biologische aroma-extracten mogen een natuurlijk aroma als additief bevatten. Dit is volgens de Demeter-voorwaarden alleen toegestaan voor zover het ook hier pure extracten betreft.
BD-landbouw	De biologisch-dynamische of biodynamische landbouw. Deze begrippen worden als synoniem beschouwd.
Bedrijfsvoerder	De persoon binnen een bedrijf die verantwoordelijk is voor de praktische uitvoering van de voorwaarden en verplichtingen rond de Demeter-certificering. In de landbouw is dit in de regel de eigenaar of een aangewezen manager. In de handel en verwerking de eigenaar of de kwaliteitsmanager/medewerker.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Belanghebbenden	Partijen die belang hebben of kunnen hebben bij de Demeter-voorwaarden en/of het certificatieschema. Voor het Demeter-certificaat zijn dat bijvoorbeeld Demeter-landbouwers, verwerkers en verkopers van Demeter-producten, consumenten van Demeter-producten en maatschappelijke organisaties die de uitgangspunten van de Stichting onderschrijven.
Berekeningsgrondslag % ingrediënten	De berekening van het aandeel ingrediënten dat het gebruik van het keurmerk bepaalt dient gebaseerd te zijn op het gewicht van de ingrediënten die worden gebruikt in het recept, op het moment van produceren. Toegevoegd zout, water en proceshulpstoffen worden niet meegerekend.
Bestuur	Het bestuur van Stichting Demeter.
Bijdragereglement	Demeter-bijdragereglement voor de afdracht van licentiebijdragen.
Biologisch	Productiemethode of voortkomend uit een productiemethode welke voldoet aan de Verordening (EU)nr. 2018/848 en 2017/625 voor Biologische Landbouw en aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en levensmiddelen.
Biologisch bedrijf (in Nederland)	Bedrijf erkend door een geaccrediteerde controle organisatie voor biologische productiemethoden, dat werkt volgens de Verordening (EU)nr. 2018/48 voor Biologische Landbouw.
Blokkeren	Het uit de verkoop nemen van op voorraad zijnde goederen, bij de licentiehouders en of haar afnemers, na vaststelling van een afwijking op de Demeter-voorwaarden of een vermoeden daarvan, voor de duur van de procedure van onderzoek en besluitvorming.
Certificatie	Het uitvoeren van activiteiten op basis waarvan Stichting Demeter verklaart dat zij een gerechtvaardigd vertrouwen heeft dat een omschreven product, gewas of proces voldoet aan de daaraan gestelde eisen.
Collegiale Toetsing	Toetsing van de praktijk op elk landbouwbedrijf ten opzichte van de Biodynamische principes, onder begeleiding, door een groep collega's.
Commerciële Handelsmeststoffen / Hulpemeststoffen	Meststoffen die niet direct afkomstig zijn van landbouwbedrijven (al dan niet met tussenkomst van een handelaar) of van een composteerbedrijf. Hieronder vallen alle industrieel bewerkte meststoffen, zoals bijvoorbeeld vinassekali, Maltaflor en Monterra. Deze meststoffen zijn in de regel van kwaliteit 3.
Consumentproducten	Producten die aan een consument worden geleverd. Hieronder valt ook kaas die wordt uitgesneden. Groentes en fruit in kisten, voorzien van een kistkaart vallen niet onder deze categorie.
Contractverwerker	Bedrijf waar uitbestede productie wordt uitgevoerd, waarbij de verwerker op basis van een "overeenkomst uitbestede productie" zelf verantwoordelijkheid draagt voor een deel of voor het geheel van de administratieve verplichtingen.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Controle	Onderzoek of voldaan wordt aan de Demeter voorwaarden, door middel van observatie, inspectie, deskundige beoordeling, meten, berekenen en monstername.
Demeter-certificaat (landbouw)	Jaarlijks verstrekte verklaring op naam van één of meerdere primaire producenten, dat het genoemde bedrijf is gecontroleerd en gecertificeerd volgens het Handboek Demeter zoals op het certificaat vermeld, waarmee het recht wordt gegeven het Demeter-keurmerk te gebruiken op de gespecificeerde geoogste of voortgebrachte primaire producten.
Demeter-keurmerk	De (keur)merken en of woordbeelden, zoals die staan geregistreerd bij het World Intellectual Property Organisation in Zwitserland. BFDI heeft het eigendom van het Demeter-keurmerk (en de aanverwante merken) en het beeldmerk (en de aanverwante beeldmerken) ondergebracht bij de onafhankelijke vereniging Internationaler Verein für biologisch-dynamische Landwirtschaft.
Demeter-procescertificaat	Enmalig verstrekte verklaring dat een licentiehouders jaarlijks wordt gecontroleerd en gecertificeerd volgens het Handboek Demeter voor processen zoals in het certificaat omschreven, waarmee het recht wordt gegeven de beschreven bewerkingen of verwerkingen als zijnde conform de Demeter-voorwaarden uit te voeren.
Demeter-productcertificaat	Jaarlijks verstrekte verklaring dat een licentiehouders is gecontroleerd en gecertificeerd volgens het Handboek Demeter voor producten zoals op het certificaat vermeld, waarmee het recht wordt gegeven het Demeter-keurmerk te gebruiken op de betreffende producten.
Demeter-producten	Producten waarop het Demeter-keurmerk dan wel verwijzingen naar de Biodynamische landbouw zijn aangebracht of onder verwijzing hiernaar in de handel worden gebracht. Een verwerkt product kan uitsluitend worden geclassificeerd als Demeter-product, indien een geldig procescertificaat aan de bewerking ten grondslag ligt. Een verwerkt Demeter-product kan uitsluitend als zodanig worden vermarkt op basis van een geldig productcertificaat.
Demeter-voorwaarden	Stelsel van principes, richtlijnen, toetsbare normen en reglementen voor gebruik van het Demeter-keurmerk vastgelegd in het door de Demeter Voorwaarden Commissie opgestelde en onderhouden "Handboek Demeter".
Distributie-voorwaarden	Specifieke voorwaarden voor handelaren en verwerkers om de kwaliteit en het onderscheidend vermogen ook op sociaal-economisch vlak inhoud te geven.
DLC (Demeter Licentie Commissie)	Commissie die in opdracht van Stichting Demeter verantwoordelijk is voor het uitgeven en intrekken van Demeter-certificaten en het opsporen van onrechtmatig gebruik van het Demeter-keurmerk door licentiehouders.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Doorschakelingsplan	Plan waarin beschreven staat wat er tijdens de doorschakelperiode op het bedrijf moet worden ontwikkeld of gedaan om aan de Demeter-voorwaarden te voldoen.
Doorschakelperiode	De doorschakelperiode is de periode dat aantoonbaar wordt gewerkt volgens de Demeter-voorwaarden, zonder dat een Demeter-certificaat is verkregen.
DVC (Demeter Voorwaarden Commissie)	Commissie van deskundigen die in opdracht van Stichting Demeter de Demeter-voorwaarden vaststelt en onderhoudt.
Etiket of aanduiding	Het geheel van informatie op producten. Te weten; vermeldingen, aanduidingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen of tekens op verpakkingen, documenten, bordjes, etiketten, ringen, kragen, sleeves of bandjes, die een product vergezellen dat onder Demeter-keurmerk in de handel gebracht is.
Formulier Zelf-evaluatie	Vorbereidende evaluatielijst met vragen over principes en richtlijnen waarmee het bezoek van Collegiale Toetsing wordt voorbereid.
Groenbemester	Gewassen die niet worden geoogst, maar waarvan de organische stof op het land blijft.
Grondstoffen	Agrarische en niet agrarische ingrediënten waarmee een product wordt samengesteld.
Halffabricaat	Product dat een bewerking of verwerking heeft ondergaan en tijdelijk wordt verpakt, om later verder te worden verwerkt.
Handboek Demeter	Handboek met daarin opgenomen de Demeter-voorwaarden, procedures en reglementen die gelden voor Demeter-licentiehouders.
Handelaar	<p>Een handelaar is een persoon of rechtspersoon die Demeter-gecertificeerde producten inkoop en/of distribueert en verkoopt zonder verdere bereidingsactiviteiten te verrichten. Deze producten zijn reeds door een derde licentiehouders onder diens verantwoordelijkheid en onder diens naam als Demeter-producten op de markt gebracht.</p> <p>NB1: Ondernemingen dat wil zeggen individuele winkels of marktkramen die geen SKAL certificaat nodig hebben hoeven ook geen Demeter-licentie te hebben.</p> <p>NB2: Handelaren/webwinkels die minder dan EUR 5000 aan Demeter-consumentenproducten verkopen en geen andere Demeter-activiteiten hebben (zoals eigen merk producten of ompakken) hoeven niet te beschikken over een Demeter-licentie.</p> <p>NB3: Winkels zonder Demeter-licentie die voor hun eigen winkelklanten een webwinkel hebben hoeven ook hiervoor geen Demeter-licentie te hebben, tenzij de omzet van de webwinkel hoger is dan de omzet in de fysieke winkel.</p>

Begrippenlijst Demeter-certificering

Handelaar met eigen merkproducten	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die eigen merkproducten voorziet of door een andere Demeter licentiehouders laat voorzien van eigen etiket en eventueel van een (consumenten)verpakking.
Handelaar met uitbestede diensten	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die gecertificeerde en reeds door een licentiehouders onder diens verantwoordelijkheid en onder diens naam als Demeter-product aangeduide producten inkoop en/of distribueert en verkoopt zonder verdere verwerkingsactiviteiten te verrichten maar met gebruikmaking van diensten van derden zoals externe opslag.
Homogeniseren	Enige aantasting van de originele structuur van producten (bijvoorbeeld melk of sap), door middel van een homogenisator (al dan niet onder druk), een centrifuge of een andere bewerking, met als bedoeld of onbedoeld effect dat de structuur van het product homogener wordt en blijft. Deze definitie gaat verder dan de warenwettelijke eisen die worden gesteld aan producten om ze gehomogeniseerd te mogen noemen.
Hoofddeelt	Teelt van tenminste 8 weken.
Ingrediënten	Stoffen, met inbegrip van additieven, die worden gebruikt voor de bereiding van producten die onder Demeter-keurmerk in de handel worden gebracht en die al dan niet in gewijzigde vorm aanwezig blijven in het eindproduct.
Inspectieformulier	Jaarlijks door Stichting Demeter te verstrekken Demeter-checklist die door de inspecteur moet worden ingevuld.
Intentieovereenkomst	Een overeenkomst tussen de Stichting en een aspirant licentiehouders waarin de Stichting verklaart aan de aspirant licentiehouders een Demeterlicentie te zullen verlenen indien aan alle in de overeenkomst genoemde afspraken en omschakelpunten, door de aspirant licentiehouders, zal zijn voldaan.
Landbouwer	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die primaire agrarische producten voortbrengt en deze producten verder niet verwerkt en/of van een consumentenverpakking voorziet waarop het Demeter-keurmerk wordt gebruikt.
Landbouwer-Verwerker	Natuurlijk of rechtspersoon die primaire agrarische producten voortbrengt en één of meerdere van deze producten verwerkt en/of van een consumentenverpakking voorziet waarop het Demeter-keurmerk wordt gebruikt.
Licentie- Overeenkomst	Overeenkomst tussen de Stichting en een licentiehouders, volgens welke de licentiehouders zich conformeert aan de Demeter-voorwaarden en na verkrijging van het certificaat het recht krijgt het Demeter-keurmerk te voeren op gecertificeerde producten.
Licentie-Aanvrager	Natuurlijke persoon of rechtspersoon die een schriftelijke aanvraag voor een Demeter-licentie-overeenkomst bij de Stichting heeft ingediend.

Begrippenlijst Demeter-certificering

Licentiehouders	Natuurlijke persoon of rechtspersoon waarmee de Stichting een licentie-overeenkomst heeft gesloten, al dan niet in het bezit van een Demeter-certificaat.
Loonverwerker	Bedrijf waar uitbestede productie wordt uitgevoerd, waarbij alle administratieve verplichtingen bij de licentiehouders liggen (inkoop, ingangscntrole, administratieve goederenscheiding, aanduidingen, massabalans).
Meststoffen kwaliteit 1	Organische meststoffen waarmee de bodem wordt gevoed en die tevens een maximale certificeringskwaliteit hebben.
Meststoffen kwaliteit 2	Organische meststoffen waarmee deels de bodem wordt gevoed, die tevens in korte tijd beschikbaar komen voor de planten en een zo hoog mogelijke certificeringskwaliteit hebben.
Meststoffen kwaliteit 3	Organische meststoffen die vooral een plantenvoedende werking hebben. De certificeringskwaliteit dient te zijn toegelaten en vindbaar op de inputlijst van BFDI en zijn toegestaan volgens de SKAL inputlijst en de Nederlandse voorwaarden.
Modificerende extrusie	Het onder hoge druk (>90 bar) en/of temperatuur (>75 ⁰ C) doen veranderen van zowel de vorm alsook de structuur van (ingrediënten van) voedingsmiddelen.
Natuurlijk aroma	Mengsel van aromatische stoffen, gewonnen uit plantaardige of dierlijke uitgangsmaterialen, waarbij het uitgangsmateriaal <i>niet noodzakelijkerwijs</i> het materiaal is dat de smaak bepaalt. (Vanilline wordt bijvoorbeeld bereid uit lignine.)
Ontheffing	Het met instemming van Stichting Demeter niet voldoen aan een bepaalde voorwaarde voor bepaalde tijd.
Ontwikkelingsplan	Een licentiehouders Handelaar of Verwerker heeft een plan voor Demeter met ontwikkeldoelen zoals benoemd in de distributievoorwaarden in het Demeter Handboek. Dit plan mag onderdeel uitmaken van het eigen bedrijfsplan en mag afgestemd zijn op de omvang en de activiteiten van de licentiehouders.
Overeenkomst Uitbestede Productie	Overeenkomst tussen de licentiehouders en de loonverwerker of contractverwerker naar model van de Stichting, waarin verplichtingen en verantwoordelijkheden worden geregeld ten aanzien van de verwerking van Demeter-producten.
Preparaten	<p>De Biodynamische spuitpreparaten en compostpreparaten, zoals omschreven in de Landbouwcursus van Rudolf Steiner, of andere preparaten vanuit dezelfde principes waarmee vergelijkbare doelstellingen worden beoogt.</p> <p>Spuitpreparaten: preparaten die worden geroerd in water en over het land of over het gewas uitgespoten, verneveld of gedruppeld, zoals het koemestpreparaat (500) en het kiezelpreparaat (501).</p> <p>De compostpreparaten: preparaten die worden ingebracht in de compost, zoals de set van duizendblad- (502), kamille- (503), brandnetel- (504), eikenschors- (505), paardebloem- (506) en valeriaanpreparaat (507).</p>

Begrippenlijst Demeter-certificering

	<p>Het koeflattenpreparaat: preparaat van verse koemest, geprepareerd met behulp van de compostpreparaten, volgens de aanwijzingen van Maria Thun.</p>
Primaire Agrarische Producten	<p>Producten, voortgebracht door een landbouwer, waarop geen verdere bewerkingen zijn uitgevoerd. Marktklaar maken (wassen, schonen, sorteren, verpakken in grootverpakking, groentekisten en dergelijke) zijn in dit verband geen verwerking.</p>
Proceshulpstoffen	<p>Toevoeging die normaal niet als voedingsmiddel of karakteristiek bestanddeel daarvan wordt gebruikt, die opzettelijk wordt toegevoegd met als doel specifieke processen in gang te brengen (bijvoorbeeld een zuursel of startcultuur) of te verhinderen (bijvoorbeeld een losmiddel of een anti-schuimmiddel). De stof blijft niet als zodanig deel uitmaken van het eindproduct.</p>
Productkwaliteit	<p>Landbouwcertificering van een product (gangbaar, biologisch of Demeter).</p>
Rapportage Collegiale Toetsing	<p>Formulier waarop uitkomst van gesprekken met collega's over richtlijnen en principes is vastgelegd.</p>
Stichting	<p>Stichting Demeter</p>
Uitbestede productie	<p>Bereiding en/of verpakking en/of aanduiding door derden, onder verantwoordelijkheid van de licentiehouder.</p>
Vereniging	<p>Biodynamische Vereniging</p>
Verkrijgbaarheid	<p>Een product of ingrediënt is verkrijgbaar in Demeter-kwaliteit, indien het in voldoende mate verkrijgbaar is in de vereiste technische kwaliteit, volgens de vereiste specificaties en voor een passende prijs. Niet-verkrijgbaarheid dient te worden aangetoond. Ook beschikbaarheid in het buitenland dient te worden onderzocht.</p>
Verwerker (Bereider)	<p>Natuurlijk of rechtspersoon die agrarische producten opslaat en/of verwerkt en/of conserveert en/of van een (consumenten)verpakking voorziet en/of dit laat doen, waarop het Demeter-keurmerk is afgebeeld onder eigen naam en verantwoordelijkheid.</p>
Vruchtwisseling	<p>Wisseling van hoofdteelten in het bouwplan; De vruchtwisseling dient minimaal drie verschillende gewassen te omvatten, behorend tot ten minste twee verschillende botanische families.</p>